

Červené barety

Spravodaj Klubu vojenských výsadkárov Oblasťný výbor Bratislava

Ročník I.

Číslo 1.

15.9.2001

◊ **Niekoľko slov k nášmu spravodaju** ◊ **Na úvod trochu histórie** ◊ **Stretnutie na sútoku riek Moravy a Dunaja** ◊ **Veľa šťastia do ďalších rokov - Klub vojenských výsadkárov v Bratislave** ◊ **KVV Prostějov na zájazdach** ◊ **Jedenásť parašutistov veteránov ...** ◊ **Starci pod kopulami padákov** ◊ **Pobúrilo nás to ...** ◊ **Dejiny parašutizmu na Slovensku** ◊ **Na návšteve v Boľkovciach** ◊ **Výzva pre všetkých** ◊

◆ Niekoľko slov k nášmu spravodaju.

Bratislava sa v ostatnom období zapísala niekoľkými vydarenými akciami Klubu vojenských výsadkárov. Pravidelne sa schádzame na našich mesačných schôdkach, na ktorých je veľmi živo. Veď sa začali stretávať ľudia, ktorí začínali na rôznych letiskách parašutistický výcvik a ktorý v mnohom ovplyvnil ich ďalší život. Títo ľudia sa po skončení aktívnej činnosti pod padákmi, možno aj tri desiatky rokov nestretli, i keď neboli ďaleko od seba. Až vznik nášho klubu a hlavne jeho oživenie činnosti v ostatnom období vytvorilo podmienky na nové stretnutia kamarátov od padákov. A že sa nám to podarilo - svedčia i posledné naše schôdky, ktorých sa zúčastnila takmer tridsiatka ľudí, ktorí si majú čo povedať, zaspomínať, zabaviť sa a zapojiť do novej spoločnej činnosti. Tak to bolo i pri historickom zoskoku našich veteránov na letisku vo Vajnorochoch, kedy spolu s rodinnými príslušníkmi a ďalšími priateľmi sa vytvorila veľmi príjemná, družná atmosféra. Pri mnohých vzájomných rozhovoroch a čakani na zoskok vznikali rôzne nápady ako skvalitniť našu klubovú činnosť. Jedným z nápadov, ktorý odznel na spoločnej večeri veteránov bolo po vzore iných regionálnych klubov vydávať vlastný Spravodaj, ktorý by všetkých členov, ale i ďalších informoval o našej činnosti, aby jeho cestou sme nadviazali spoluprácu s ďalšími regionálnymi klubmi na Slovensku a Českej republike. Slovo dalo slovo a Spravodaj Klubu vojenských výsadkárov SR je na svete! A tak : "Vítajte medzi nami **Červené barety 1. číslo Spravodaja KVV v Bratislave!**

Veríme, že sa nám podarí zabezpečiť jeho pravidelné vydávanie.

Želáme mu veľa úspechov!

Pavel F r a n í k, člen KVV Bratislava

◆ Na úvod trochu histórie

Ustanovujúci snem slovenských vojenských výsadkárov v auguste 1994 v Žiline schválil základné dokumenty potrebné na registráciu Klubu vojenských výsadkárov Slovenskej republiky (KVV SR) podľa platného zákona.

Samotnému aktu založenia tohto klubu predchádzali udalosti, ktoré sú spojené so vznikom Slovenskej republiky a jej armády.

Veliteľ armády generál Humaj mi ponúkol možnosť založiť výsadkový útvar, ako súčasť novej Slovenskej armády. Pôsobil som na Vysokej škole pozemného vojska vo Vyškove na Morave. Na tejto škole boli pripravovaní aj budúci velitelia prieskumných jednotiek a väčšinu som ich osobne poznal. Táto skutočnosť zásadne ovplyvnila moje rozhodovanie. Nový výsadkový útvar sa mal vytvoriť delením výsadkového útvaru v Prostejove a presunutím časti posádky v Žiline. Skupina slovenských veliteľov pod mojim velením a za podpory plukovníkov Stavného a Švrlo, ktorí pracovali na veliteľstve armády v Trenčíne, začala budovať výsadkový útvar v Žiline. Určili sme si hlavný cieľ: postaviť výsadkový útvar zrovnateľný s podobnými útvarmi vo vyspelých štátoch sveta.

Výsadkový útvar potreboval vedľa seba mať tiež spoločenskú organizáciu, ktorá by pomohla riešiť jeho problémy presahujúce za rámec vojenských predpisov. Na druhej strane útvar mohol poskytnúť možnosť uplatnenia záujmov pre bývalých aj činných výsadkárov. Od myšlienky k činu nebolo teda ďaleko. Stačilo dať dohromady pár ochotných a schopných ľudí a Klub vojenských výsadkárov bol na svete!

Slúžil som tri desaťky rokov vo výsadkovom útvere v Prostejove a poznal som veľmi dobre problémy, ktoré nás čakajú. Uvedomoval som si, že je hlavné získať dôveru občanov mesta. Zo skúseností člena Klubu výsadkových veteránov už v Prostejove som vedel, že je potrebné využiť bývalých výsadkárov, ktorí žijú v posádkovom meste, prípadne na celom Slovensku a vyzvať ich na spoluprácu. Až tak jednoduché to však nebolo. Bolo treba splniť administratívne podmienky, vytvoriť stanovky klubu, organizačnú štruktúru, získať prostriedky a priestor na svoju činnosť.

Na prípravu stanov sme využili podklady Klubu výsadkových veteránov Českej republiky. Rozbory členov prípravnej komisie ukázali, že je treba rozšíriť možnosti klubu smerom k členskej základni, ale i rozsahu činnosti. Chcel by som tu pripomenúť niektorých členov čo boli pri zrode KVV SSR. Veľmi aktívne od začiatku sa zapojil do tvorby, dnes už nebohý Janko Repaský. Všetkých nie je možné vymenovať, preto len niektorých ako napr. Ferko Stavný, Peter Švrlo, Paľko Bučka, Miško Čermák, František Glater, Janko Kopecký a mnoho ďalších.

Ustanovujúci snem schválil Stanovy klubu vojenských výsadkárov SR, zvolil si svoje orgány. Prvým predsedom bol zvolený Paľko Bučka. Ustanovujúceho snemu sa v rámci osláv 50. výročia SNP zúčastnila delegácia Klubu výsadkových veteránov Českej republiky, čím sa začala písať nová história vzájomných vzťahov. Od začiatku bolo zdôrazňované, že základ činnosti je v kluboch regiónov a tak začali vznikať ďalšie kluby na Slovensku. Veľmi dobre sa od začiatku rozbehla činnosť v Prešove, Žiline a postupne v Banskej Bystrici, Trenčíne a Bratislave.

Bratislavský klub mal veľmi pomalý rozbeh a až stretnutie v roku 2000 v Prostejove dalo celej činnosti správny impulz. V roku 2001 sa činnosť okrem pravidelných mesačných schôdzok (posledný utorok v mesiaci) rozšírila i na ďalšie náročnejšie akcie akými boli napr. stretnutie členov nášho klubu s klubmi veteránov Čiech a Slovenska v Bratislave, zoskoky padákom pri príležitosti 55. výročia začatia výcviku parašutistov na Slovensku a pod. Nová krv príchodom nových členov bývalých vojenských a zväzarmovských výsadkárov zvýšila aktivitu v činnosti klubu. Veríme, že to bude i do prípravy nových programov, ktoré by sme mali schváliť na výročnej schôdzi.

Sedem rokov činnosti Klubu vojenských výsadkárov Slovenskej republiky a ďalších regionálnych klubov potvrdilo ich životaschopnosť a bude záležať len na nás, ako túto Štafetu odovzdáme našim mladším nástupcom.

Ing. Jozef Tuček, CSc.

◆ Stretnutie na sútoku riek Moravy a Dunaja

Náš klub mal vo svojom pláne na rok 2001 uskutočniť stretnutie klubov vojenských veteránov v Bratislave. Po dohode s KVV v Prostejove bol stanovený termín na 2. - 3. júla 2001.

Na toto stretnutie sme sa pripravovali veľmi svedomito. Pod vedením Ing. Jozefa Tučeka, CSc. bol vytvorený organizačný výbor v zložení : páni Smrek, Timura, Effenberger, Hromník, Šipoš, Mukuš, Janáček, Franík. Títo si dali za cieľ pripraviť program stretnutia tak, aby bol zaujímavý po všetkých stránkach a hlavne, aby bol dobrou propagáciou našej činnosti.

Program bol nasledovný:

- 2.júna 2001 - Príjazd do Bratislavy - privítanie
- Prehliadka pamätníka na Slavíne
- Prehliadka bratislavského hradu a vyhlíadka na Dunaj a časť Bratislavy
- Prehliadka hradu Devín
- Obed na MO SR
- Prehliadka letiska v Ivánke (pomník Š.Baniča, areálu letiska a mohyly M. R. Štefánika)

3. júna 2001
- Večera a ubytovanie na chate Min. hospodárstva SR v areáli Senecké jazerá
  - Spoločenský večer - o polnoci guláš
  - Raňajky
  - Smolenice - návšteva hrobu tvorca padáka Š. Baniča a miestneho múzea
  - Návšteva mohyly M. R. Štefánika na Bradle
  - Návšteva múzea M. R. Štefánika v Košariskách
  - Obed v Brezovej pod Bradlom
  - Rozlúčenie

Privítanie s účastníkmi KVV z Prostejova sa uskutočnilo už pred príchodom do Bratislavy na odpočívadle diaľnice do Bratislavy pri Stupave, zástupcami nášho klubu pánmi Smrekom, Tučkom, Timurom a Janáčkom. Na Slavíne sa potom pripojili ďalší zástupcovia KVV z Bratislavy, Žiliny a Zlína, aby spoločne absolvovali náročný dvojdňový program. Pekné počasie a krásna vyhládka zo starobylého Devína na sútoku riek Moravy a Dunaja, zanechalo určite vo všetkých hlboké dojmy.

Potom nasledoval presun na obed, ktorý nám pripravili na Ministerstve obrany a rýchlo na ďalší program. Bola to prehliadka letiska M. R. Štefánika a jeho mohyly, kde účastníci položili kyticu kvetov na uctenie jeho pamiatky na návrat do vlasti, pri ktorom zahynul. So záujmom sme si prezreli bustu tvorca padáka Štefana Baniča, ktorá sa nachádza v priestoroch pred vchodom do budovy letiska.

Po náročnom programe prvého dňa nás čakala výborná a hlavne chutná večera a ubytovanie v chate Ministerstva hospodárstva SR v Senci. Prijemná atmosféra a relax nastal však až v útulnom bare, alebo pri posedení na verande chaty na brehu jazera - pri dobrom víne a harmonike, ktorú obsluhoval najmä Miki Effenberger, ale i ďalší. O spomienky z vojenského života, či vtipy nebolo núdze, veď stretla sa veľká rodina príslušníkov výsadkového vojska a členov Zväzarmu, ktorá mala na čo spomínať a príjemne sa s priateľmi zabaviť. Takáto príjemná atmosféra trvala až do neskorých nočných hodín. Ráno sa ťažko vstávalo, ale nikto na to nehundral.

Ráno nás čakal v Smoleniciach pán Stanislav Jajcaj, dlhoročný starosta obce, ktorý nás potom sprevádzal pri položení kytice na hrob tvorca padáka Štefana Baniča, ako aj pri prehliadke miestneho múzea, kde je jedna časť venovaná pamiatke tohto miestneho rodáka. Ako trvalú spomienku na túto návštevu našej skupiny bude pripomínať obraz s parašutistickou tematikou, ktorý venoval pán A. Šulák z KVV Zlín.

Mohyla M. R. Štefánika pôsobí majestátnym dojmom a je z nej krásny výhľad na široké okolie tohto pekného kraja. Veľmi milo nás však prekvapilo múzeum M. R. Štefánika v Košariskách, ktoré je bohaté na veci pripomínajúce život a dielo tohto slovenského veľikána, šíriaceho dobré meno Slovenska po celom svete.

Po takomto náročnom dni chutí i dobrý obed, ktorý bol v miestnej reštaurácii v Brezovej pod Bradlom za účasti primátora pána Ing. Ďurkoviča a starostu obce Košariská. Pri tomto obede primátor odovzdal všetkým účastníkom stretnutia pamätné listy. Potom nasledovali ďakovné príhovory zástupcov zúčastnených klubov. Najmä slová Mirka Řepky za účastníkov Českej republiky " Stálo to za to! Díky!" Nás veľmi potešili. Ing. Tuček, CSc., ktorý sa vyslovil, že sa nám ťažko lúči, ale prísľuby, že budú ďalšie stretnutia, nás všetkých tešia, ale aj zavazujú, že činnosť klubov a vzájomná spolupráca nezanikne a bude sa ďalej rozvíjať.

Na záver, keď mohutne zaznela parašutistická hymna "Duní stroje vzduchom" z úst zúčastnených veteránov pán primátor okomentoval " Nikdy by ma nenapadlo, že takáto partia môže existovať . Boli tu už všelijaké delegácie, ale takúto sme ešte nemali".

Takto sa prezentovali vojenský výsadkári. Na záver touto cestou patrí ešte poďakovanie organizátorom, Ministerstvu hospodárstva SR p. Ing. Šipošovi, Ministerstvu obrany SR p. Ing. Pivarčimu, št.taj., Divízii SEAT Import p. Ing. Ujhelyimu, Mestskému úradu v Brezovej pod Bradlom p. Ing. Ďurkovičovi a starostovi obce v Košariskách.

Pavel F r a n í k, člen KVV

◆ Veľa šťastia do ďalších rokov, Klub vojenských výsadkárov v Bratislave

Náš klub vojenských výsadkárov v Bratislave vznikol na podnet žilinského klubu, kde sa sformovalo aj Ústredie klubu vojenských výsadkárov Slovenskej republiky. Existencia pluku špeciálneho určenia v Žiline vytvorila ideálne podmienky pre organizačné zabezpečenie a aktivizáciu ďalších klubov vojenských výsadkárov v rôznych mestách SR. V Bratislave s takouto iniciatívou prišiel pán Milan Vajgel v auguste 1994. Mňa napr. telefonicky osobne pozval na prvé stretnutie do Posádkového klubu armády SR na Štúrovej ulici v Bratislave, zapálený organizátor pre túto činnosť Janko Hromník. Domnievam sa, že Bratislava mala a aj má pre takýto klub sľubné podmienky. Najmä preto, že po vzniku ČSFR a SSR v 70-tych rokoch a po rôznych organizačných zmenách v ČSLA a spoločnosti vôbec boli odvelení či premiestnení do Bratislavy významní dôstojníci - príslušníci 22 výsadkovej brigády dislokovanej v Prostejove, ale i z ďalších útvarov výsadkového vojska bývalej ČSLA.

Pripomeniem, že osobitné podmienky na založenie klubu vznikli po rozdelení ČSFR a vzniku Slovenskej republiky ako samostatného štátu, ako aj armády SR, kde pôsobili takí významní dôstojníci výsadkového vojska, ako bol nebohý plk. Ján Repaský, ďalej plk. Ing. Jozef Tuček, CSc., plk. Ing. Mikuláš Effenberger, plk. PhDr. Viktor Timura, plk. MUDr. Gustáv Voda, plk. Prof. Gustáv Dianiška, CSc., plk. Ing. Jozef Šipoš, plk. Voldán, pplk. Igor Braxatoris. A tak na zozname členov nášho klubu bolo zapísaných celkom 24 mien. Medzi nimi bol napr. i príslušník 2. ČS samostatnej paradesanternej brigády - účastník SNP pplk. v.v. Vendelín Mikuš. Naša činnosť v klube sa do minulého roku koncentrovala na pravidelné stretnutia, výmenu skúseností, drobné akcie a pod. v Posádkovom klube ASR na Štúrovej ulici vždy posledný utorok v mesiaci. Ďalej účasťou na organizovaných stretnutiach slovenských a českých vojenských výsadkových veteránov v Prostejove, Žiline a Prešove. Absolvovali sme výročné stretnutia pred koncom druhého a na začiatku tretieho tisícročia. Treba poznamenať, že tieto stretnutia sa konali za nízkej účasti členov klubu a boli obavy z jeho zániku. Napriek tomu sa zásluhou pánov Tučeka, Mikuša, Vargu a Smreka podarilo zachrániť klub pred rozpadom. K tomu pomohla i úprava nových stanov schválených na sneme v Žiline, kedy sa môžu členmi klubu stať i bývalí poddôstojníci a vojaci výsadkového vojska, členovia Zväzarmu pripravujúcich brancov a ďalší sympatizanti tohto náročného športu. A tak sa novým impulzom pre činnosť klubu stali prihlášky nových členov z radov výsadkárov, vojakov a poddôstojníkov základnej vojenskej služby a ďalších vyznávačov a nadšencov športového parašutizmu, ako sú napr. Štefan Janáček, Pavel Franík, Štefan a Mikuláš Georgievský, Jozef Vrabel a ďalší. Za ich aktívnej pomoci sa v tomto roku podarilo zorganizovať a uskutočniť takú akciu, ako bolo posledné stretnutie slovenských a českých výsadkárov - veteránov v dňoch 2. - 3. júna 2001 v Bratislave. Novým zaujímavým impulzom bola ďalšia akcia - stretnutie parašutistov - veteránov, bývalých príslušníkov výsadkových vojsk a členov aeroklubov spojená s praktickým zoskokom padákom dňa 4. augusta 2001 na letisku vo Vajnoroch, ktorú zorganizoval náš klub a Slovenský národný aeroklub v spolupráci s Ministerstvom obrany SR. Táto akcia sa stala pamätnou udalosťou pri príležitosti 55. výročia začatia výcviku parašutistov na Slovensku. Na ďalší rozvoj takýchto akcií a spoločenských stretnutí vojenských výsadkových veteránov v rámci nášho klubu i mimo neho by mal byť podstatným príspevkom i vydanie tohto prvého čísla nášho informačného spravodaja, ktorému želim veľa úspechov.

Plk. Emil S m r e k, predseda KVV Bratislava

♦ **KVV Prostějov na zájezdech**

(Výňatok zo Zpravodaja KVV pri VÚ 8280 Prostějov)

Skupina výsadkových veteránů z Prostějova a dva zlíňaci se zúčastnili dvoudenního zájezdu do Bratislavy a blízkého, ale i vzdálenějšího okolí. Akce se uskutečnila na základě pozvání bratislavských výsadkových veteránů ve dnech 2. - 3.6.2001. Již předem předložený návrh programu dával tušit, že to bude mimořádně zajímavý, ale i náročný pobyt. Skutečnost předčila očekávání ve všech směrech. Skupina bratislavských veteránů vedená kol. Smrekiem a pod taktovku kol. Tučka, ve složení kol. Effenberger, Franík, Hromník, Janáček a Šipoš pracovala jako sehraný orchestr. To co naplánovali, do puntíku splnili, nejen obsahově, ale i časově. Když ještě k tomu vyšlo téměř ideální počasí, tak nás napadlo, že snad umějí "poručit větru a dešti".

Bratislavští kolegové nás očekávali a Přivítali již před Bratislavou. Potom to začalo. Jeden bod programu za druhým. Téměř nám nedali vydychnout. Ještě že nám v závěsu neustále jezdil Palko Franík s občerstvovnou v podobě neustále plných bas dvanáctky Topvaru.

Jako první jsme navštívili Slavín. Místo nad Bratislavou, věnované památce desettisíců padlých rudoarmějců při osvobození Bratislavy a okolí. Jakou úctu projevují bratislavané těmto padlým by mohlo být příkladem pro mnohé jednotlivce, ale i různé organizace, spolky a instituce v ČR. Měli by se na Slavín přijít podívat!

Poté následovala prohlídka bratislavského hradu, který v současnosti především existuje jako muzeum, což nás mnohé překvapilo, protože jsme se domnívali, že hrad plní jak administrativní, tak i diplomatickou funkci. Bohužel na velice širokou a zajímavou škálu exponátů bylo málo času. Že má hrad 4 věže, jsme věděli všichni, ale že jedna (nejvyšší) slouží jako rozhledna, z nás věděl málokdo. Na vyzvání jsme se po 147 schodech vydrápali (až na dva neměňované) až nahoru. Výhled na Bratislavu ze všech stran věže stál za to. Do oběda jsme ještě stihli procházku a projížďku Bratislavou za perfektního slovního doprovodu kol. Timury.

Následoval odjezd a prohlídka Děvína. I zde nás velmi zaslíbeně o historii ale i současnosti informoval kol. Timura. Většina z nás tam byla poprvé, takže jsme se mohli plně obdivovat rozloze tohto hradu, ale především péči, kterou Slovinci této historické památce věnují. Pohled z nejvyššího místa Děvína na soutok Dunaje a Moravy i celé okolí, byl opravdovým zážitkem. Kdo tam nebyl, neuvěří!

Z Děvína jsme se přesunuli na oběd, který byl pro nás připraven v jídelně MO SR a všem chutnalo. Po obědě prohlídka letiště Ivánka. Zde nás provázal kol. Hromník. S obdivuhodným zdravým patriotizmem a hrdostí vyprávěl o výstavbě letiště, na němž řadu let pobýval. Zavedl nás také na místo, kde zahynul M. R. Štefánik. I zde věcně a zaníceně hovořil o historii i současnosti v souvislosti s památníkem na místě tragické události.

První den končil ubytováním v krásném prostředí Seneckých jezer, večeří a následným společným posezením se slovenskými kolegy. Když jsme s kol. Tučkem hodnotili den, vyjádřil jsem pocity nás všech čtyřmi slovy: " Dali jste nám zabrat!" Pak už se jen vzpomínalo, zpívalo a tancovalo. Naprosto bezkonkurenčně udával tón večernímu programu kol. Effenberger. Byl všude, stačil hrát na harmoniku (tak vehemtně, až si seděl prst), zpívat a vyprávět vtípy. Protože atmosféra večera byla skvělá a džbánky vína neustále plné, vydrželi jsme do dvou hodin ráno.

Druhý den začal prohlídkou Smolenic, místa kde se narodil Štefan Banič, vynálezce moderního padáku (na túto dobu) pro piloty. Svůj vynález vyzkoušel a nechal si patentovat v roce 1914 v USA, kde od roku 1907 působil. Navštívili sme jeho hrob na místním hřbitůvku ve Smolenicích, kde v roce 1941 zemřel. Je až k nevíře, co se všechno podařilo o Š. Baničovi nashromáždit v místním muzeu. Od 3.6.2001 je v muzeu Š. Baniče i upomínka na výsadkové veterány ČR. Zasloužili se o to zlínské výsadkové veteráni. Kol. A.Šulák přivezl zarámovaný, zasklený emblém zlínských veteránů. Když místní starosta tuto památku přebíral, okamžitě ji pověsil na prázdnou skobu (jako by byla pro tento účel připravena). Takže až někdo někdy do Smolenického muzea zavítá, nezapomeňte se i na tuto součást muzea podívat.

Polední částí programu byla návštěva Bradla. Průvodcem nám byl primátor města Brezová pod Bradlom Ing. Ivan Ďurkovič. Monument na Bradle byl před několika lety opraven, takže působí velmi impozantně. Až v prostorách muzea M. R. Štefánika v jeho rodných Košariskách jsme si udělali obrázek jak všestranně vzdělaný a jak obrovským rozsahem činnosti byl spojen jeho život. Bylo to pro nás moc poučné. Pan primátor nás pozval na oběd a každému z nás věnoval pamětní list věnovaný při příležitosti setkání slovenských a českých výsadkových veteránů. Překvapení nám neřipravil jen on. Když jsme zaspívali naši výsadkařskou hymnu (a povedla se) komentoval to slovy: " Již jsem zažil hodně různých skupin a delegací, ale něco takového ještě ne. Nikdy by mně nanapadlo, že něco takového může existovat".

Když jsme se s bratislavskými kolegy loučili, vyjádřili sme obdiv, uznání a poděkování za krásně prožité dva dny na Slovensku. Doplnil jsem i hodnocení z předešlého dne pěti slovy:"Ale stálo to za to! Díky!"

M. Řepka

Klub vojenských výsadkářů SR a Slovenský národní aeroklub v spolupráci s Ministerstvom obrany SR

dovoľujú si Vám oznámiť, že

JEDENÁŠŤ PARAŠUTISTOV VETERÁNOV

nestorov slovenského parašutizmu uskutoční pamätný zoskok padákom na historickom letisku Vajnory pri Bratislave, v dobových leteckých uniformách a padákoch, zo známeho legendárneho lietadla typu AN - 2. Tento zoskok padákom, ktorý možno nazvať aj zoskokom storočia na Slovensku, uskutočnia veteráni výsadkového vojska, ako i bývalí členovia aeroklubov, majstri športu v zoskoku padákom, držiteľia národných a svetových rekordov, víťazi medzinárodných a domácich súťaží, mnohých ocenení a diplomov Medzinárodnej leteckej federácie

V HVIEZDNOM OBSADENÍ

Niektorí z nich stáli pri kolíske zrodu parašutizmu na Slovensku a ich vek dosahuje až 70 rokov. Neopakovateľné úvodné vystúpenie parašutistov - veteránov na prahu tisícročia zapadá do programu veľkej leteckej "show" prezentovanej pod názvom "SLOVAK AIR BOGGIE" v dňoch 3. - 5. augusta 2001, kde viac ako 100 parašutistov z domova a zo zahraničia predvedú slovenskej verejnosti svoje nevídané parašutistické umenie. Biele padáky parašutistov ozdobia oblohu nad letiskom Vajnory popoludní

V PIATOK DŇA 3. AUGUSTA 2001

Zoskok parašutistov veteránov na letisku vo Vajnoroch odštartuje súčasne aj novú epochu činnosti Klubu vojenských výsadkářů na Slovensku a začne písať nové dejiny svojej činnosti doma i v zahraničí. Veteránom slovenského parašutizmu budú odovzdané ceny vyhotovené zvlášť pre toto slávnostné parašutistické podujatie. Ich vystúpenie na historickom letisku Vajnory budú snímať štáby televízie, Slovenský rozhlas, sledovať novinári našich denníkov a časopisov. Zoskok padákom z lietadla našich veteránov stane sa aj dôstojným hodnotením ich takmer

polstoročnej činnosti a oslavou slovenského parašutizmu, ktorý si práve v týchto dňoch pripomína 55. výročie začatia výcviku parašutistov na Slovensku.

V Bratislave 20. júla 2001

Vaši organizátori KVV a SNA

Parašutisti - veteráni absolvovali zoskok storočia

Starci pod kopulami padákov

Vzdušný priestor nad historickým letiskom vo Vajnoroch si všeličo pamätá. Tí ktorých fascinuje pohľad na nebesá, na oceľových vtákov a padáky - a nebolo ich veru málo - si dali rande práve na trávnej ploche tohto letiska ...

HVIEZDNE OBSADENIE

Klub vojenských výsadkárov SR a Slovenský národný aeroklub, v spolupráci s Ministerstvom obrany SR tiež prispeli do leteckej šou. "Jedenásť parašutistov - veteránov, nestorov slovenského parašutizmu, uskutočnilo pamätný zoskok s klasickým padákom v dobových uniformách. Možno ho nazvať zoskokom storočia na Slovensku. Zúčastnili sa na ňom veteráni výsadkového vojska, bývalí členovia aeroklubov, majstri športu v zoskoku padákom, národní a svetoví rekordéri, víťazi medzinárodných i domácich súťaží, držiteľia mnohých ocenení a diplomov Medzinárodnej leteckej federácie," povedal pre VEČERNÍK Anton Liška, generálny sekretár Slovenského národného aeroklubu a inšpektor parašutizmu.

Vzdušná "jedenásťka" predstavovala hviezdne obsadenie: Ladislav Denkóczy, plk. Mikuláš Effenberger, Pavel Franík, Alexander a Mikuláš Georgijevskí, plk. Ján Hromník, Štefan Janáček, MUDr. Ján Kupecký, plk. Miroslav Řepka, Jozef Vrábek a plk. Jozef Tuček, CSc. Zostavu doplnil dušou i telom zaniatený parašutista už niekoľkými zoskokmi za sebou, minister spravodlivosti SR JUDr. Ján Čarnogurský. Mená veteránov nezainteresovanému divákovi nič nehovoria, no niektorý z nich stáli pri kolíske zrodu parašutizmu na Slovensku a ich vek dosahuje až 70 rokov. Ich zoskok plánovaný na piatkový podvečer zmarilo počasie. Sila vetra dosahovala hodnoty nad 5 metrov za sekundu, čo je pri zoskokoch s použitím klasického padáka nevyhovujúce. Bolo by pristáli ďaleko od leteckej plochy. Vyčkali však do sobotného rána a o ôsmej, keď bol tzv. olejový vzduch, teda úplné bezvetrie, vzlietli na lietadle AN 2 a skákali. Mnohí možno posledný krát v živote, veď ne jeden z nich má už vyše 2000 zoskokov.

Zoskokom storočia odštartovali aj novú epochu činnosti Klubu vojenských výsadkárov na Slovensku. Víkendová sobota vyvrcholila oslavou slovenského parašutizmu, ktorý si práve po tieto dni pripomína 55. výročie začatia výcviku parašutistov na Slovensku. Na nevšednom podujatí vo Vajnoroch sa zúčastnil aj veterán parašutistického športu Emil Tencer z Prievidze, ktorý na autogramiáde vo vajnorskej Bakchus - vile (kde strávili účastníci zoskoku so svojimi rodinnými príslušníkmi príjemné posedenie) podpisoval prvý diel knihy Dejiny parašutizmu na Slovensku, Ivan Nemček, dlhoročný náčelník parašutizmu v Bratislave a mnohí ďalší, ktorí sa podieľali na rozvoji parašutizmu na Slovensku.

Dodo J a n o š k o, redaktor Večerníka

Naša poznámka: Dodo na našom stretnutí veteránov v Senci sa dal "prehovoriť" a za niekoľko dní nato si sám zoskok na vlastnej koži vyskúšal. Dnes hovorí, že chce absolvovať ďalší zoskok!

POBÚRILO NÁS TO

Stanovisko klubu vojenských výsadkárov v Bratislave (otvorený list kolegovi J. Šolcovi)

Jiří Šolc vo svojej knihe ČERVENÉ BARETY (Praha, Naše Vojsko 1998) na str. 242 pri popisovaní cvičenia v Slovenskom raji v okolí Dobšinej napísal : "Tenhle kout patří na Slovensku k nejkrásnějším a já ho měl moc rád do té doby, než Slováci rozbili Československo. Pak se mi nejak všechno zhnusilo. Ale to jen v mé mysli. Podmanivou krásu tohto kraje nemůže snížit, naštestí ani ten největší politický gauner, a že jich tam mají snad víc než my u nás v Čechách." (podčiarknuté nami).

Klub vojenských výsadkárov v Bratislave kategoricky odmieta podčiarknuté časti textu. Udivuje nás, že človek - historik, a navyiac z nášho streda, ktorý prežil niekoľko rokov na Slovensku je autorom takého verbálneho obvinenia Slovákov bez akejkoľvek poznatkovej argumentácie, alebo uvedenia vecných dôvodov. Podobne je to z jeho úsudkom o tom, že v slovenskom národe je snáď viac politických gaunerov ako v Čechách. Skôr jeho názory evokujú k úsudku, že k rozdeleniu Československa viac prispelo možno takéto uvažovanie o Slovákoch v Čechách.

Nechceme vyvolávať diskusiu na tému rozdelenia Československa, ktorá nás vojenských výsadkárov - veteránov a často našich rodín, či v Čechách, alebo na Slovensku, v mnohých prípadoch sa tak hlboko a bolestne dotkla. Rozdelenie Československa budú historici objasňovať ešte dlho po nás, kým dôjdu k serióznemu a optimálnemu poznatku, ako to v skutočnosti bolo. Chceme však pánovi J. Šolcovi pripomenúť, že je tu mnoho nezodpovedaných otázok s rozdelením Československa a sú v celkom inom svetle, ako sa prezentovali najmä z českej strany v roku 1992 - 3.

V televíznej relácii na ČT 2 dňa 28.12.1997 v besede k 5. výročiu rozdelenia Československa pán Pithart (ktorého vláda v tichosti pripravovala scenár rozdelenia republiky v čase, keď politikov v Bratislave ešte nenapadlo uvažovať (obrazne charakterizoval rozbitie Československa a Višegrádu ako "taneček o dvoch taktech" českých politikov. Publicista Bohumil Doležal v tej istej relácii a súvislosti poukázal na účelové vyľahovanie negatívnych stránok zo Slovenska v českých masmédiách (prečo asi, v záujme čoho a koho, v záujme Československa?!) A treba povedať, že to bola nehanebná protislovenská kampaň českých masmédií v roku 1992 - 1993. vedená premyslene s veľkým nasadením energie a vehemenciou (žiaľ i úspechom!), aby zapôsobila na obyčajných ľudí doma i na zahraničie a vytvorila negatívny obraz o Slovensku a Slovákoch, ako zarytých nacionalistoch a darebákoch, alebo ak chcete pán Šolc, o gauneroch s ktorými sa nedá nájsť spoločná reč.

Očividné však je, že v roku 1992 bolo dosť možností ako zachovať Československú republiku, keby o tom zo strany českých politikov bol skutočný záujem. A našli by vtedy na Slovensku podporu najmenej u dvoch tretín Slovákov! Záujmy a ciele českých politikov však boli nasmerované inde. Predstava o rýchlejšom dosiahnutí bez Slovenska v tom nezohrala iba bezvýznamnú úlohu. Tak ako táto predstava zohrala rozhodujúcu úlohu aj v onom "druhom tanečku" českých politikov - totiž pri odmietnutí užšej integrácie a spolupráce Vyšegrádskej štvorky a tam pri jej znefunkčnení a síce neoficiálnom, ale faktickom zániku. Hlasy priaznivcov SNS na Slovensku, ktorá ako jediná politická strana mala vtedy vo svojom programe osamostatnenie Slovenska, českým politikom a masmédiám v tejto situácii prišla vhod a úspešne ich využili. Preferencie tejto strany na Slovensku sa však v tom čase pohybovali okolo 5-6%. Názory zostávajúcich 95% Slovákov české média vtedy príliš nezaujíjali. A mohli by sme uvádzať celý rad ďalších podobných skutočností.

Sme smutní, že takéto závery vyslovil jeden z nás, s ktorým sme dlhé roky spoločne jedli náš československý výsadkový chlebič. Nenechajme medzi nami vŕtať sa "červíku", ktorý by mohol nahlodať nielen naše výsadkové priateľstvo. Nech sa v budúcnosti odohrá čokoľvek, Česi a Slováci zostanú si ako národy vždy blízko. Chráňme si to a urobme všetko, aby sa naše úprimné priateľské vzťahy naďalej blahodárne rozvíjali k vzájomnému prospechu a obohacovaniu aj preto, aby tieto vzťahy vždy mohli vychádzať z čistých a úprimných studníc, nemôžeme súhlasne mlčať a považujeme za nevyhnutné na citované slová a závery v knihe ČERVENÉ BARETY reagovať a kategoricky ich odmietnuť!

Veríme, že i ostatní priatelia v Čechách nás pochopia. Robíme to aj kvôli nim.

Členovia klubu vojenských výsadkárov Bratislava

DEJINY PARAŠUTIZMU NA SLOVENSKU

I. diel

Kniha dejiny parašutizmu na Slovensku stretla sa s veľkým záujmom u laickej i odbornej verejnosti. Samotná myšlienka založenia športového parašutizmu na Slovensku pochádza z roku 1946 od vojenského pilota Júliusa Trnku, ktorého meno sa spomína aj v akrobatickej trojke Hergot - Kačka - Trnka. Pplk. letectva Trnka bol po II. svetovej vojne veliteľom 4. leteckej oblasti na Slovensku. Predpokladal, že tento šport by mohli v Slovenskom národnom aeroklube, ktorého bol tiež predsedom, rozvíjať bývalí príslušníci Padákovkej školy (PŠ) v Slovenskej armáde, ktorí v tom čase boli u leteckých útvarov v jeho podriadenosti. V spolupráci s bývalým veliteľom PŠ škpt. let. Jurajom Meškom urobili prvé parašutistické vystúpenie zoskokmi na pilotných padákoch na Leteckom dni v Nitre bývalí príslušníci PŠ Muzika, Ilavský a Vašečka 14.7.1946. Boli to prvé zoskoky po II. svetovej vojne na Slovensku.

Prvý diel sleduje obdobie od nákresu prvého padáku, ktorý nakreslil vynálezca Leonardo da Vinci až do roku 1970. Druhý sleduje parašutizmus od roku 1971 - 1989. Heslovite sleduje aj prvé zoskoky na rôznych padákoch z balónov a lietadiel. Spomína aj na Slováka Štefana Baniča, vynálezcu padáka, ktorý žil v tomto období v USA. V roku 1914 bol jeho padák aj patentovaný.

Prvé zoskoky padákom na Slovensku uskutočnili vojenský letci na letisku v Nitre v roku 1920. Na letisku vo Vajnoroch to bolo v roku 1972 a v ďalších rokoch. Publikácia sleduje vývoj padákov v ČSR pred II. svetovou vojnou i účasť Slovákov ako výsadkárov v nej. Slováci boli zastúpení na západe, východe, ale i doma v Slovenskej armáde. Po II. svetovej vojne príslušníci čs. armády z Východu i Západu spoločne zakladajú v ČSR výsadkové vojsko v Čechách, zatiaľ čo bývalí príslušníci PŠ Slovenskej armády zahajujú na Slovensku výcvik športových parašutistov. Koná sa tak v roku 1947. Pod patronátom Povereníctva dopravy za úzkej spolupráce vojenského letectva na Slovensku a Slovenského národného aeroklubu skáču dňa 23.8.1947 prví športoví parašutisti na letisku vo Vajnoroch. Bolo to prvých 22 parašutistov vycvičených po II. svetovej vojne na Slovensku i v ČSR. Športový výcvik v SNA na Slovensku sa rozbehol. Neskoršie bol z SNA preradený do Sokola, potom do Dosletu a v roku 1953 do Zväzarmu.

Publikácia v športovej činnosti sleduje priebeh výcviku a jednotlivých súťaží v krajoch Slovenska, Majstrovstvá Slovenska, Československa až po majstrovstvá sveta. Na všetkých týchto súťažiach majú slovenskí športovci svoj významný podiel. Publikácia sleduje vznik výsadkového vojska pre ktoré boli v aerokluboch cvičení branci a naopak od ktorého dostávali ZVS pre svoj výcvik dobrých inštruktorov. V neskorších rokoch sleduje činnosť vojenskej športovej organizácie Dukly, ktorá svojou výkonnosťou prispela veľkou mierou k udržiavaniu si svetového mena československého parašutizmu. K jej úspechom prispeli aj mnohí Slováci, ktorí boli jej príslušníkmi. Svetové meno československého parašutizmu svojim dielom zvyšovali aj športovci zo Slovenska. Zúčastnili sa 20-tich majstrovstiev sveta, na ktorých získali 11 titulov majstrov sveta, z nich priniesli 41 medailí. Na dvoch majstrovstvách Európy získali 6 titulov a +5 medailí. Okrem toho sa zúčastnili desiatok ďalších medzinárodných súťaží doma i za hranicami Československa. Podieľali sa na utvorení 25.čs. rekordov v zoskoku padákom a na 14 medzinárodných, alebo svetových. Na Slovensku bolo usporiadaných 20 majstrovstiev Slovenska v zoskoku padákom, 15 majstrovstiev Československa a 3 svetové šampionáty.

Od roku 1953 malo Slovensko ročne priemerne vo výcviku 1.100 parašutistov, z nich do 900 bolo novo vycvičených, čo predstavuje za obdobie rokov 1947 - 1989 27.000 vycvičených, ktorí za toto obdobie naskákali cca 504.000 zoskokov padákom. V kapitolách dejín okrem výcviku a športovej činnosti je zaznamenané množstvo pedagogických, odborných a iných skúseností, ktoré boli za celé 42 ročné obdobie získané zo svetového a domáceho parašutizmu. Tieto sú cennejšie, že sú teoreticky podložené a v praxi vyskúšané. Kapitoly sledujú vzájomnú spoluprácu českých a slovenských parašutistov, ich spoločné úspechy a problémy, ktoré mali striedavý charakter. Sú v nich zachytené veselé a vážne príhody a príbehy zo vlastného života, ktoré ani tento šport neobišli. Športový parašutizmus, ktorý je sprevádzaný vynikajúcimi úspechmi, robí i robí dobrú propagáciu Slovenska vo svete. K nej prispievajú i zahraniční Slováci - parašutisti. Máme ich v Kanade, USA i v Austrálii, kde veľká skupina Slovákov aktívne tento šport vykonáva.

Táto náučná publikácia by mala všetkým, ktorí majú záujem o slovenskú históriu v akejkoľvek oblasti aspoň z časti priblížiť parašutistický šport Slovenska vo svete dejín. Kniha má 608 strán, z toho 120 fotografií.

V prípade záujmu je možné si ju objednať u pána Emila Tencera, Súbežná 15/6, 971 01 Prievidza.
Cena knihy je 450.- Sk + poštovné 58.- Sk

NA NÁVŠTEVE V BOĽKOVCIACH

Spravodaj Oblastného klubu vojenských výsadkárov - veteránov v Banskej Bystrici oznámil, že na dni 14. - 15.9.2001 sa chystá stretnutie veteránov v Lučenci na letisku v Boľkovciach. Za niekoľko dní nato dostali sme i pozvánku od predsedu KVV priateľa Jirku Šťastného na toto stretnutie vojenských výsadkárov - veteránov z celého Slovenska. Stretnutie, ktoré sa konalo pod patronátom parašutistického Strediska vrcholového športu a Strediska leteckého výcviku v Lučenci malo byť spojené s praktickými zoskokmi veteránov.

Náš klub reagoval na toto pozvanie a zaslali sme včas návratky členov, ktorí by sa toho podujatia zúčastnili. Naša ekipa v zložení bratia Georgievskí, Janáček, Švrček, Franík sa vybrala na toto stretnutie o deň skôr. Za nami pricestoval ešte potom Gabo Kiš. Cestovali sme v nočných hodinách vlakom. Nikomu sa však spať nechcelo a tak bol čas na debaty o našom "koníčku". Na letisko v Boľkovciach sme nakoniec dorazili o siedmej hodine ráno. Náš priateľ Miky Kodada nás však čakal a zabezpečil, aby sme si aspoň na tri hodiny mihli zdiernuť.

Program začal prezentáciou účastníkov stretnutia. Vzájomné uvítania. A že to bolo opravdu vzácne a milé svedčí i to, že mnohí sme sa strelili po takmer štyridsiatich rokoch. Niektorí sme sa poznali hneď na prvý pohľad, napríklad s Mikym Kodadom, Lacom Kacarom, Danom Kolárom, Jankom Majorom a ďalšími. No bolo i stretnutie zaujímavejšie. Prichádzal som za ostatnými z izby do letištného bufetu. Vo dverách som stretol trochu "zavalitejšieho" pána od mňa. Ponúkol som mu prednosť vo vstupe " nech sa páči" a on na to: "Prosím! Ja som tu domáci!" Až v tomto momente som si uvedomil, podľa jeho hlasu - veď je to môj dobrý priateľ spolubojovník z inštruktorského kolektívu z letiska na Sliachi a Očovej Dušanko Domský. Zmohol som sa len na slová " Dušan je to možné?" Nasledovali ďalšie a ďalšie zvítania.

Po výdatnom obede nasledovalo oficiálne zahájenie stretnutia, ktorého sa zúčastnila starostka obce Boľkovce, zástupca okresnej vojenskej správy a za starších začínajúcich výsadkárov na Slovensku - autor Dejín parašutizmu na Slovensku Emil Tencer z úvodným slovom Jirku Šťastného. Zahájenie spestrilo tiež vystúpenie našich kolegov Dana Kolára a Jána Bartolena s fujarami. Ich umenie, ale i ďalšieho dua na harmonike a husliach nás sprevádzalo vo voľných chvíľach po oba dni.

Po zahájení nasledovala výmena názorov na klubovú činnosť a ďalšie otázky.

Odpoludnie malo patriť tiež zoskokom, ale počasie nám neprialo a tak sme sa presťahovali do priestorov bufetu, ktorý ožil spevom, historkami a spomienkami na spoločný život z vojenského či civilného života pod padákmi až do neskorých nočných hodín.

V sobotu ráno nám už počasie prišlo a mohli sa uskutočniť plánované zoskoky. Príprava na ne začala rozcvičkou na zemi a mostíkoch, ktorú viedol kolega Ferko Glater. Padáky neboli zabalené a tak sme sa pustili do balenia. Pomoc pri balení ako i ich kontrolu pred zoskokom, nakoniec i vysadzovanie z lietadla vykonávali členovia reprezentačného družstva parašutistov SR - Dukly Trenčín. Rozdelenie do dvoch výsadiiek a už nás čakal šéfpilot Dušan Domský zo svojou AN -2, aby odštartoval, nabral potrebnú výšku a my mohli absolvovať očakávaný zoskok.

Väčšina z nás mala už nejaký zoskok v tomto roku za sebou. A tak naša pozornosť sa dost' upriamila na zoskok nášho priateľa a kolegu 72 ročného Milana Čvrčka, ktorý takmer po 40 ročnej pauze išiel na svoj ďalší zoskok v živote. Do Lučenca však pricestoval s jedinou obuvou a to boli poltopánky. Dohodli sa s kolegom Janáčkom že si navzájom vypomôžu s obuvou. Dostali sa však do jednej výsadky a tak na rýchlo vypomohli priatelia z Boľkoviec a dodali potrebnú obuv.

Prvá výsadka je vo vzduchu. Dopadajú v priestore letiska a za chvíľu sa všetci stretávajú pri letištnej budove. Nasleduje druhá výsadka v ktorej je tiež Milan a jedna mladá adeptka domáceho aeroklubu, ktorá využíva toho, že je vo výsadke voľné miesto a ide na svoj štvrtý zoskok. Ona je spolu s Milanom medzi poslednými, ktorí skáču. Takmer všetci pristávajú na letišti, len dva padáky ako by boli "neovladateľné" neriadené a pri dopade sa dostávajú ďaleko od letiska. Čakáme na príchod tejto výsadky. Už sú takmer všetci medzi nami. Po dlhšej chvíli prichádza i dievčina, ktorá odplachtila mimo letiska. Kde je však Milan? Trochu sme "zneisteli" a tak zo Štefanom Janáčkom sme poprosili jedného pána, ktorý mal k dispozícii terénne auto, či by sa nevybral hľadať s nami posledného z výsadky. Nabrali sme kurz k možnému pristátiu. Už sme ďaleko v poli a Milana niet. No predsa po nejakých 200 metrov zazrieme v diaľke "šedivú" hlavu, ktorá kráča smerom k nám. Je to on Milan s padákom v náručí. Po príchode k nemu vyskakujeme z auta a gratulujeme mu k zoskoku. Veď on je hrdinom dňa. Jeho príchodom medzi ostatných bolo možné konštatovať, že zoskoky veteránov sa vydarili k plnej spokojnosti nielen zúčastnených, ale i organizátorov.

Po dobrom obede nastáva čas lúčenia. Lúčenie je o to milšie, že sa toto stretnutie v plnej miere vydarilo. Organizátorom a našim hosťom, či už Mikym Kodadovi, Jirkovi Šťastnému, ako i všetkým ostatným patrí úprimná vďaka.

Tešíme sa na ďalšie stretnutia ! Teda zaželajme si všetci " do skorého videnia"!

Výzva pre všetkých!

Dostáva sa Vám do rúk 1. číslo nášho SPRAVODAJA. Sme presvedčení, že bude oň záujem našej členskej základne a iných regionálnych klubov. V jeho obsahu Vás budeme informovať o činnosti nášho Klub vojenských výsadkárov V Bratislave, zovšeobecňovať skúsenosti z činnosti a života iných klubov na Slovensku a Českej republike, prípadne i v zahraničí.

Chceme neustále zabezpečovať jeho aktuálnosť. K tomu je však potrebné zabezpečiť širokú sieť prispievateľov z nášho i iných klubov a sympatizantov.

Preto Vás vyzývame:

POSIELAJTE NÁM SVOJE PRÍSPEVKY - PRIPOMIENKY, NÁVRHY, POSTREHY, NÁZORY, SPOMIENKY NA ŽIVOT A UDALOSTI, KTORÉ SA V PARAŠUTISTICKOM VOJENSKOM, ČI CIVILNOM ŽIVOTE ODOHRALI!

Prispejete tak Vašimi článkami do ďalších čísel nášho SPRAVODAJA.

Veľmi by nám uľahčilo našu prácu, keby ste nám zasielali - ak je to možné príspevky napísané na PC v programe **Microsoft Word** na diskete, prípadne internetovou poštou. Aj rukopisy a bežné fotografie sú však vítané.

Kontaktná adresa: Pavel Franík
Kudláková 1
841 01 Bratislava

E-mail: parasutizmus_ba@post.sk
Tel./Fax: 02/64362349

